

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS BESLUT

Mål nr
5654-10
5656-10

meddelat i Stockholm den 4 februari 2011

SÖKANDE

1. Thomas Allgén
2. Teet Härm

Ombud för båda: Advokat Anders Frigell
Advokatfirman Lindahl
Box 1203
751 42 Uppsala

SAKEN

Resning

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen avslår ansökningen om resning.

BAKGRUND

Legitimerade läkarna Thomas Allgén och Teet Härm åtalades vid Stockholms tingsrätt för bl.a. mord på Catrine da Costa. Tingsrätten ogillade åtalet enligt dom den 8 juli 1988. Tingsrätten uttalade dock i sina domskäl att det var ställt utom allt rimligt tvivel att Thomas Allgén och Teet Härm tillsammans styckat Catrine da Costas kropp under pingsthelgen 1984 eller i anslutning till denna helg.

Dok.Id 101689

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Wallingatan 2

Telefon
08-561 676 00

E-post:
hogstaforvaltningsdomstolen@dom.se

Telefax
08-561 678 20

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-12:00
13:00-16:30

BESLUT

Mål nr
5654-10
5656-10

Tingsrätten tillade att styckningen var att betrakta som brott mot griftefrid men att åklagaren inte väckt åtal för denna gärning, för vilken preskription inträtt sommaren 1986.

Thomas Allgén och Teet Härm överklagade tingsrättens dom och yrkade att det av tingsrätten gjorda uttalandet skulle undanröjas. Svea hovrätt avvisade enligt beslut den 30 september 1988 deras överklagande eftersom endast en domstols beslut men inte dess domskäl kan överklagas. Högsta domstolen fann i beslut den 12 januari 1989 inte skäl att meddela prövningstillstånd.

Under åberopande av vad Stockholms tingsrätt i sin dom anfört om brott mot griftefrid begärde Socialstyrelsen hos Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd att Thomas Allgéns och Teet Härms legitimationer som läkare skulle återkallas. Ansvarsnämnden biföll enligt beslut den 23 maj 1989 styrelsens yrkande och uttalade att Thomas Allgén och Teet Härm genom vad som framgick av handlingarna i målet måste anses ha undergrävt den tillit allmänheten har rätt att hysa till en legitimerad yrkesutövare och att de därigenom visat sig uppenbart olämpliga att utöva läkaryrket.

Thomas Allgén och Teet Härm överklagade ansvarsnämndens beslut hos Kammarrätten i Stockholm. Kammarrätten undanröjde i dom den 6 oktober 1989 beslutet och uttalade att den av Socialstyrelsen åberopade tingsrättsdomen inte utgjorde tillräcklig grund för en självständig och allsidig prövning och utvärdering av skuldfrågan i målet om återkallelse av legitimation. Enligt kammarrätten kunde Socialstyrelsen med sin anmälan och vad som därvid åberopats inte anses ha visat att skäl förelåg att frånta Thomas Allgén och Teet Härm legitimationen som läkare.

Socialstyrelsen överklagade till Högsta förvaltningsdomstolen. I beslut den 11 juni 1990 upphävde Högsta förvaltningsdomstolen kammarrättens dom och återförvisade målet till kammarrätten för fortsatt handläggning (RÅ 1990 ref. 64). Högsta förvaltningsdomstolen uttalade därvid bl.a. att styckningen, som den

Mål nr
5654-10
5656-10

beskrivits i ett av professor Jovan Rajs den 23 november 1984 undertecknat obduktionsutlåtande, innefattande en sådan gärning att den – om den begåtts av legitimerade läkare – skulle föranleda återkallelse av deras legitimationer. I fråga om kravet på bevisning för att Thomas Allgén och Teet Härm styckat Catrine da Costas kropp fann Högsta förvaltningsdomstolen att det inte fanns skäl att ställa lägre krav än som skulle ha gjorts i ett mål om åtal för styckningen. Högsta förvaltningsdomstolen erinrade också om att rätten enligt 8 § förvaltningsprocesslagen (1971:291) ska tillse att ett mål blir så utrett som dess beskaffenhet kräver samt uttalade att denna s.k. officialprövningsprincip innebär att domstolen har huvudansvaret för utredningen och ska eftersträva en allsidig överblick över alla på målet inverkan förhållanden.

Kammarrätten höll muntlig förhandling i målet varvid såväl Thomas Allgén och Teet Härm som ett flertal vittnen och sakkunniga hördes. Kammarrätten lämnade i dom den 31 maj 1991 (mål nr 3938–3939-1990) överklagandena av ansvarsnämndens återkallelsebeslut utan bifall. Kammarrätten fann att inte något enskilt bevis band Thomas Allgén och Teet Härm vid styckningen men att en sammanvägning av bevismaterialet gav till resultat att Thomas Allgén måste anses bunden vid att ha utfört styckningen tillsammans med annan person och att det var ställt utom allt rimligt tvivel att Teet Härm var den person som utfört styckningen tillsammans med honom.

Thomas Allgén och Teet Härm överklagade hos Högsta förvaltningsdomstolen som den 6 februari 1992 beslutade att inte meddela prövningstillstånd. Kammarrättens dom stod därigenom fast.

Thomas Allgén och Teet Härm ansökte 1999 om resning hos Högsta förvaltningsdomstolen och yrkade att de skulle få tillbaka sina läkarlegitimationer. Till stöd för sina yrkanden anförde de att läkarlegitimationerna hade återkallats på felaktiga grunder. De vidhöll att ingen av dem styckat Catrine da Costas kropp under pingsthelgen 1984 eller i anslutning till denna helg samt att Catrine da Costa levde den 13 juni och troligtvis även den 14 juni 1984. Som skäl för resning

Mål nr
5654-10
5656-10

åberopade de dels att det vid handläggningen i kammarrätten och i Högsta förvaltningsdomstolen begåtts rättegångsfel av skilda slag, dels att det tillkommit ny bevisning och nya omständigheter som sannolikt skulle ha lett till en annan utgång om de förebringats tidigare samt att det i vart fall av det nya materialet inte kunde anses uteslutet att en prövning på grundval därav skulle ha lett till en annan utgång. I beslut den 30 maj 2001 (RÅ 2001 not. 76) avslog Högsta förvaltningsdomstolen ansökningen.

Thomas Allgén och Teet Härm ansökte 2003 på nytt om resning. De åberopade som nya omständigheter och bevis en kombination av då kända sakförhållanden och svagheter i enskilda bevis, vilka lagts till grund för kammarrättens dom. I beslut den 1 juli 2004 (RÅ 2004 not. 141) avslog Högsta förvaltningsdomstolen ansökningen.

YRKANDEN M.M.

Thomas Allgén och Teet Härm ansöker på nytt om resning och yrkar att Högsta förvaltningsdomstolen ska undanröja Kammarrätten i Stockholms dom den 31 maj 1991 och – utan återförvisning av målen – bifalla deras yrkanden i kammarrätten, dvs. att beslutet att återkalla deras läkarlegitimationer ska upphävas. I andra hand yrkar de att målen ska återförvisas till kammarrätten.

Som grund för resning åberopar de dels att nya omständigheter och nya bevis föreligger, dels att kammarrättens domskäl är behäftade med så stora brister att utgången blivit felaktig. De anför bl.a. följande.

Under förundersökningen gjordes ingen analys av de fingeravtryck som fanns på de plastsäckar i vilka Catrine da Costas kroppsdelar låg. Genom en ny metod kunde man efter kammarrättens dom få fram fingeravtryck som fanns på säckarna, där gärningsmannen sannolikt avsatte sina fingeravtryck. På Thomas Allgéns och Teet Härms begäran har en analys gjorts av fingeravtrycken. Analysen visade att det inte var deras fingeravtryck som fanns på säckarna.

Mål nr
5654-10
5656-10

På en frottéhandduk som hittades den 18 juli 1984 bredvid plastsäckarna fanns tio hårstrån. Gärningsmannen har sannolikt använt handduken för att göra ren sig själv eller ett eventuellt fordon och då lämnat hårstrån på handduken. På begäran av Thomas Allgén och Teet Härm har en rättsgenetisk undersökning av hårstråna utförts. En jämförelse har gjorts med DNA från Thomas Allgén och Teet Härm samt med DNA från några andra personer som varit misstänkta. DNA från Catrine da Costa finns inte bevarat men ett av hårstråna överensstämmer med Catrine da Costas mors DNA, vilket innebär att handduken kan knytas till Catrine da Costa. Undersökningen visade att inget av hårstråna kommer från Thomas Allgén eller Teet Härm.

Det finns således numera teknisk bevisning som talar för att Thomas Allgén och Teet Härm är oskyldiga.

Jovan Rajs har inte agerat objektivt i sin ställning som sakkunnig i rättsmedicin. Han har dels varit jävig p.g.a. sin relation till Teet Härm, dels på ett tidigt stadium i utredningen tagit ställning i skuldfrågan. Nya sakkunnigutlåtanden talar mot Jovan Rajs slutsatser. Hans uppfattning att styckningen krävde särskilda medicinska kunskaper motsägs av ett flertal framträdande svenska och utländska experter inom rättsmedicin.

Enligt tillförlitliga vittnesutsagor levde Catrine da Costa efter pingsten 1984. Varken tingsrätten eller kammarrätten hade tillgång till dessa vittnesutsagor.

Flera av de vittnesutsagor som kammarrätten lagt till grund för sin dom är otillförlitliga. Utsagorna har efter domen analyserats av bl.a. utsagepsykologisk expertis och resultatet är att utsagorna är otillförlitliga.

Kammarrättens domskäl bygger på bevisning som saknar robusthet. Det fanns ingen teknisk bevisning. De indicier som kammarrätten lagt till grund för domen utesluter inte alternativa och mer sannolika gärningsmän och/eller att brottet begåtts vid andra tidpunkter eller på andra platser. Kammarrätten har inte grundat sina domskäl på en hållbar och preciserad gärningsbeskrivning.

Mål nr
5654-10
5656-10

Vad som i tidigare resningsmål inte i sig ansetts tillräckligt för att rubba grunderna för kammarrättens dom bör i förening med det nya materialet vid en helhetsbedömning leda till slutsatsen att det inte finns bevisning för att Thomas Allgén och Teet Härm styckat Catrine da Costas kropp.

Till stöd för vad som anförts har Thomas Allgén och Teet Härm gett in ett omfattande material, bl.a. ett utlåtande av docent Marie Allen daterat den 11 september 2009 rörande resultatet av den rättsgenetiska undersökningen avseende hårstrån säkrade från frottéhandduken.

SKÅLEN FÖR AVGÖRANDET

Resning får, enligt 37 b § förvaltningsprocesslagen (1971:291), beviljas i mål eller ärende om det på grund av något särskilt förhållande finns synnerliga skäl att pröva saken på nytt.

Thomas Allgén och Teet Härm ansöker nu för tredje gången om resning. Huvuddelen av de omständigheter och bevis som åberopas nu har tidigare varit kända och föremål för prövning både av kammarrätten och av Högsta förvaltningsdomstolen. Högsta förvaltningsdomstolen har i tidigare resningsbeslut anfört att de nya omständigheter och bevis som åberopats då inte gett någon säker grund för antagandet att de, om de varit kända vid prövningen i kammarrätten eller i Högsta förvaltningsdomstolen, skulle ha lett till att domstolen kommit till en annan utgång. Enligt Högsta förvaltningsdomstolens mening finns det emellertid inte heller med beaktande av de omständigheter och bevis som åberopas nu någon säker grund för ett sådant antagande. Enbart det förhållandet att det kan ha funnits utrymme för skilda bedömningar i legitimationsärendet innebär inte att det föreligger förutsättningar för resning.

Högsta förvaltningsdomstolen finner således att sökandena inte har visat att det på grund av ny bevisning eller nya omständigheter finns synnerliga skäl att pröva

BESLUT

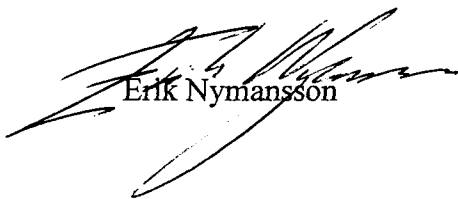
7

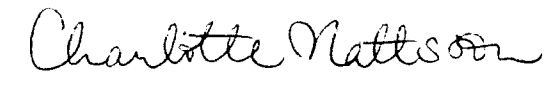
Mål nr
5654-10
5656-10

saken på nytt. Då det inte heller i övrigt kommit fram något som utgör skäl för resning ska deras ansökan om resning avslås.

Peter Kindlund

Henrik Jermsten

Erik Nymansson

Charlotte Mattsson
Föredragande justitiesekreterare

Avd. II

Föredraget 2010-11-09